

เป็นอิสระ กลาง ธรรม

รายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ประจำปี ๒๕๖๓

๒. ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาหยิบยกปัญหาจากการที่หน่วยงานของรัฐ ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ หน้าที่ ของรัฐ ทำการศึกษา รวม ๕ เรื่อง โดยขอยกตัวอย่างรายงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน และข้อเสนอแนะที่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึง การที่หน่วยงาน ของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญ จำนวน ๕ เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่

การจัดทำข้อเสนอแนะ เรื่อง โครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียนครอบครัวยากจน ที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษามัธยมศึกษา

จากข้อมูลของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๙ พบว่า มีจำนวนนักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบ การศึกษามัธยมศึกษา (ม.๓) จำนวน ๗๘๐,๕๓๗ คน โดยเฉพาะปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ มีจำนวนนักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๑๔๗,๖๔๔ คน ซึ่งในแต่ละปี นักเรียนกลุ่มนี้มีความจำเป็นต้องเข้าสู่ตลาดแรงงานทันทีที่เรียนจบการศึกษามัธยมศึกษา (ม.๓) เพื่อหารายได้ช่วยครอบครัว เนื่องจากครอบครัวมีฐานะยากจน จึงเป็น การเข้าสู่ตลาดแรงงานในฐานะ “แรงงานไร้ฝีมือ” ได้ค่าจ้างเพียงอัตราค่าแรงขั้นต่ำวันละ ประมาณ ๓๐๐ บาท ซึ่งหากได้มีการบูรณาการช่วยเหลือเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียน กลุ่มดังกล่าวหลังจบการศึกษามัธยมศึกษาแล้วจะช่วยยกระดับให้เข้าสู่ตลาดแรงงานในฐานะ “แรงงานมีฝีมือ” อันจะทำให้มีรายได้ค่าจ้างที่สูงขึ้นในฐานะ “ผู้ช่วยช่าง” หรือ “ช่าง” ได้ค่าจ้างในอัตราที่สูงขึ้นเป็นประมาณวันละ ๔๐๐ - ๔๕๐ บาท สามารถยกระดับคุณภาพ ชีวิตที่ดีขึ้นได้

ผู้ตรวจการแผ่นดิน พิจารณาเห็นว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่ได้เรียนต่อเป็นจำนวนมาก จึงดำริให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินโครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียนครอบครัวยากจนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับของจังหวัดแม่ฮ่องสอนขึ้น ซึ่งเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๒ ได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินกับจังหวัดแม่ฮ่องสอน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อบูรณาการความร่วมมือกันในการช่วยเหลือนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับที่มีฐานะยากจนและขาดโอกาสในการศึกษาต่อ โดยโครงการดังกล่าวถือเป็นหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินในการดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ บัญญัติไว้ความว่า “รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต...” ซึ่งผลการดำเนินโครงการฯ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนประสบความสำเร็จ จึงได้มีการถอดบทเรียนจากการดำเนินโครงการฯ โดยจัดทำคู่มือ “โครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียนครอบครัวยากจนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ” เพื่อเป็นแนวทางในการขยายผลไปยังจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๒ ได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลางได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมการจัดหางาน เพื่อสนับสนุนขยายผลการขับเคลื่อนโครงการฯ ไปยังทุกจังหวัดทั่วประเทศ และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ทุกจังหวัดได้มีการดำเนินโครงการฯ พร้อมกันทั่วประเทศ โดยการดำเนินงานตามโครงการฯ ของทุกจังหวัดทั่วประเทศ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ นั้น เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือ โควิด-๑๙ (COVID-19) มีผลให้ต้องเลื่อนการฝึกอบรมเพิ่มทักษะด้านอาชีพให้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายล่าช้าไปจากกำหนดการฝึกอบรมที่กำหนดไว้เดิม ซึ่งพบว่ามีจำนวนนักเรียนที่เรียนจบมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ และเข้าร่วมฝึกอบรมทักษะด้านอาชีพตามโครงการฯ ดังนี้

๑. รวมนักเรียนที่เรียนจบ ม. ๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๒	๔๘๙,๐๑๒ คน
๑.๑ เรียนต่อในระบบการศึกษา	๔๖๘,๒๓๑ คน
๑.๒ ไม่เรียนต่อในระบบการศึกษา	๒๐,๗๘๑ คน
๑.๒.๑ ไม่ต้องการเข้าฝึกทักษะอาชีพ	๑๔,๗๒๓ คน
๑.๒.๒ ต้องการเข้าฝึกทักษะอาชีพ	๖,๐๕๘ คน
๒. จำนวนนักเรียนที่มาศึกษาดูงาน	๓,๒๕๖ คน
๓. จำนวนนักเรียนที่สมัครเข้าฝึกทักษะอาชีพ	๑,๐๑๔ คน
๔. จำนวนนักเรียนเข้าฝึกทักษะอาชีพฯ จริง	๔๐๒ คน

เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๓ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานส่วนกลางตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงบประมาณ ในการดำเนินโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบร่วมกันให้มีการจัดประชุมชี้แจงคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียนครอบครัวยากจนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (๗๖ จังหวัดทั่วประเทศ) เพื่อประชุมซักซ้อมและชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการฯ ให้แก่คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ ในระดับจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งมีกำหนดการประชุมชี้แจงฯ เป็นรายภาค จำนวน ๔ ภาค (ภาคกลาง, ภาคเหนือ, ภาคใต้, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ดังนี้

- กลุ่มภาคใต้ ๑๔ จังหวัด วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดสงขลา
- กลุ่มภาคกลางและภาคเหนือ ๓๕ จังหวัด วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ ณ กรุงเทพมหานคร
- กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒๗ จังหวัด วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ ณ กรุงเทพมหานคร

การขับเคลื่อน “โครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียนครอบครัวยากจน
ที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ ๖”